

УДК 338.242

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-30](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-30)

Шостак Л.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і торгівлі, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ORCID ID: 0000-0001-8786-9582

e-mail: lshostak14@gmail.com

Бегун С.І., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і торгівлі, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ORCID ID: 0000-0001-8786-9582

e-mail: begun.svitlana@vnu.edu.ua

Сутність та особливості цифрової трансформації економіки

Анотація. Цифрова трансформація економіки є ключовим фактором розвитку сучасних підприємств, що дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, підвищити продуктивність та забезпечити конкурентоспроможність на глобальному ринку. У статті розглядаються основні аспекти цифрової трансформації, її сутність, а також особливості впровадження цифрових технологій в економічні процеси. Окрема увага приділяється впливу цифрових технологій на різні сектори економіки, зокрема на виробничий, фінансовий та комунікаційний. Проаналізовано вплив на підприємства, які здійснюють цифрову трансформацію, з точки зору ефективності їх діяльності, адаптації до змін у зовнішньому середовищі та інтеграції інноваційних рішень у процеси управління.

Основними напрямками цифрової трансформації є інтеграція великих даних, автоматизація бізнес-процесів, використання хмарних технологій та розробка нових цифрових моделей бізнесу. Визначено роль цифрових інструментів в оптимізації ресурсів, зниженні витрат та підвищенні швидкості прийняття рішень. Сутність цифрової трансформації полягає в переведенні традиційних бізнес-процесів в цифрову форму з метою досягнення більш високих результатів, підвищення ефективності та покращення взаємодії з клієнтами.

Ключові слова: цифрова трансформація; економіка; інновації; хмарні технології; автоматизація; великі дані; бізнес-процеси; адаптація

Shostak Liudmyla, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Economics and Trade, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

Begun Svitlana, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Economics and Trade, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

The Essence and Features of Digital Transformation of the Economy

Abstract. Introduction. Digital transformation is a fundamental process that reshapes the economic landscape, bringing forward significant changes in how businesses operate, interact with customers, and compete in the global market. This article explores the essence of digital transformation in the economy and delves into the specific characteristics and features of its implementation across various industries. Digital technologies, such as cloud computing, big data analytics, artificial intelligence (AI), and automation, are revolutionizing business operations, enabling companies to optimize processes, reduce costs, improve productivity, and enhance overall competitiveness. The article focuses on understanding how digitalization influences business models and organizational structures, providing a comprehensive analysis of the stages of digital transformation, as well as the challenges and opportunities associated with it.

The purpose of the research is to study the impact of digital technologies on economic processes, as well as analyze the main trends and challenges faced by enterprises during digitalization, as well as assess the prospects for digital transformation to increase the competitiveness of national economies.

Results. The article identifies key drivers of digital transformation, including advancements in information technology, the growing role of digital tools in business management, and the integration of innovative solutions that promote efficiency and agility. Furthermore, it examines the impact of digital transformation on traditional industries, highlighting the economic sectors most affected by these technological shifts, such as manufacturing, finance, retail, and communication. The importance of adapting to the rapidly changing digital landscape is emphasized, especially in light of global trends, evolving consumer behavior, and increased competition.

A crucial aspect discussed in the article is the implementation of new business models that arise from digital transformation. The development and integration of these models have reshaped how businesses interact with customers, suppliers, and other stakeholders. The article also explores the significance of data-driven decision-making, digital tools for resource optimization, and the necessity for companies to stay agile to meet the ever-evolving market demands.

Conclusions. the article emphasizes that successful digital transformation requires a cultural shift within organizations, as well as the adoption of digital technologies. Leaders must encourage innovation, provide the right

¹Стаття надійшла до редакції: 14.03.2025

Received: 14 March 2025

technological infrastructure, and foster an organizational mindset that embraces continuous learning and adaptation. The article argues that businesses that effectively navigate digital transformation will have a significant competitive advantage and increased potential for long-term sustainability and growth, positioning them as leaders in their respective markets.

Keywords: digital transformation; economy; innovation; cloud technologies; automation; big data; business processes; adaptation.

JEL Classification: O3; O33; E2; E4; P3.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація є ключовим фактором, що визначає розвиток сучасної економіки в умовах швидко змінюваного технологічного середовища. З огляду на глобальні тенденції розвитку технологій, підприємства змушені адаптувати свої стратегії і бізнес-моделі до нових реалій, де важливу роль відіграють цифрові технології, зокрема штучний інтелект, великі дані, хмарні обчислення та автоматизація процесів. Україна, як країна, що активно прагне інтегруватися в глобальний цифровий ринок, стикається з численними викликами, пов'язаними з цифровізацією економіки.

Однією з основних проблем є недостатня розвиненість цифрової інфраструктури на національному рівні, що обмежує можливості для бізнесів, особливо малих і середніх підприємств, впроваджувати цифрові технології у свою діяльність. Крім того, багато підприємств не мають достатнього рівня цифрової зрілості, що ускладнює їх адаптацію до цифрових змін і стримує інноваційний розвиток. Іншою суттєвою проблемою є відсутність чіткої стратегії щодо управління процесами цифровізації на державному рівні, що призводить до розрізненості дій, низької ефективності заходів щодо підтримки підприємств у переході до цифрової економіки. Крім того, наявні законодавчі та регуляторні бар'єри також обмежують можливості для інтеграції цифрових інновацій, зокрема у сферах захисту даних, кібербезпеки та використання штучного інтелекту.

Також, враховуючи поточну політичну та економічну ситуацію в Україні, важливою проблемою є необхідність адаптації до умов війни і соціально-економічної нестабільності, що суттєво впливає на темпи цифровізації та створює додаткові ризики для підприємств. У таких умовах цифрові трансформації мають не тільки економічний, але й стратегічний характер, оскільки забезпечують підприємствам гнучкість, стійкість до зовнішніх загроз і можливість швидко адаптуватися до змін.

Таким чином, проблема ефективного впровадження цифрової трансформації в Україні потребує комплексного підходу, включаючи розробку національної стратегії цифровізації, поліпшення інфраструктури, підтримку інноваційних технологій, а також зміцнення інституційної та регуляторної бази для сприяння розвитку цифрової економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових праць свідчить про значний інтерес дослідників до теми цифрової трансформації підприємств. Зокрема, В. А. Верба у своїй роботі зосереджує увагу на чинниках, що впливають на

інноваційні процеси в підприємствах, а також на основних драйверах цих змін [1]. М. Девід [2, с. 323] підтримує думку, що в епоху цифрової економіки в результаті обміну інформацією, внутрішні і зовнішні кордони якої зливаються, класичні рамки окремих компаній будуть зміщені.

Ю. Р. Нікітін, вивчаючи еволюцію поняття «цифрова трансформація», досліджує передумови його виникнення [3]. Згідно з трактуванням вітчизняних та зарубіжних учених, цифрова трансформація підприємства полягає в адаптації його внутрішніх процесів до новітніх цифрових технологій, таких як хмарні обчислення, великі дані, штучний інтелект і автоматизація. Цифрова трансформація бізнесу спрямована на покращення якості обслуговування клієнтів в результаті застосування нових технологій [4]. Колектив авторів визначають цифрову трансформацію як зміну процесів виробництва й управління, так і впровадження новітніх технологій та бізнес-моделей [5].

А. М. Колот вивчає процес цифрової трансформації бізнесу та його вплив на ринок праці [6]. Б. Масік, Л. Владусик та С. Несіч [7, с. 39] зазначають, що в умовах цифрової епохи компанії змушені трансформувати свої традиційні бізнес-моделі в нові «цифрові» моделі відповідно до сучасних тенденцій.

Формулювання цілей дослідження. Цифрова трансформація економіки полягає у впровадженні сучасних цифрових технологій та інноваційних підходів для змінення традиційних бізнес-процесів, створення нових моделей ведення бізнесу та покращення ефективності управлінських рішень. Вона охоплює всі сфери економіки та призводить до зміни взаємодії між підприємствами, споживачами та державними структурами. Метою дослідження є вивчення впливу цифрових технологій на економічні процеси, а також аналіз основних тенденцій і викликів, з якими стикаються підприємства під час цифровізації, а також оцінка перспектив цифрової трансформації для підвищення конкурентоспроможності національних економік.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація економіки є ключовим фактором, що визначає стратегії розвитку підприємств у сучасному світі. Однак процес цифрової трансформації різними вченими трактується по-різному, залежно від контексту, що включає різні аспекти її впливу на організаційні структури, бізнес-процеси та інноваційні стратегії підприємств.

Цифрова трансформація економіки почалася із значних технологічних змін, що стали результатом розвитку інформаційних та комунікаційних технологій

у другій половині 20-го століття. Початково ці технології впливали здебільшого на окремі галузі та підприємства, що мали змогу впроваджувати комп'ютери, бази даних і програмне забезпечення для автоматизації рутинних операцій.

До 1970 року відбувався технологічний розвиток комп'ютерів, коли бізнеси почали використовувати обчислювальні машини для обробки великих масивів даних. Важливими були перші етапи комп'ютеризації виробничих і адміністративних процесів, зокрема для бухгалтерії та управлінських функцій. Однак ці технології були доступні лише великим компаніям, а зміни в економіці були незначними.

Протягом 1970-1990 рр. з'явилися перші комерційні персональні комп'ютери, що призвело до автоматизації та інтеграції бізнес-процесів. Основним фокусом було покращення ефективності роботи на рівні підприємств: почали масово застосовуватися системи управління ресурсами підприємств (ERP-системи), які дозволяли інтегрувати різні аспекти роботи компанії – від бухгалтерії до планування виробництва.

Періодом основної цифрової трансформації стали 2000-2010 рр., коли більшість компаній почали активно використовувати Інтернет для взаємодії з клієнтами, партнерами та постачальниками. Бурхливо розвивалися e-commerce платформи, і з'явилися перші серйозні ідеї щодо використання хмарних технологій та великої кількості даних (Big Data). Однією з найбільших змін стало створення можливості для малого і середнього бізнесу отримувати доступ до інструментів, що раніше були доступні тільки великим компаніям.

Технології штучного інтелекту, Інтернету речей, блокчейну і великих даних притаманні для 2010-2020 рр., коли почали активно використовуватися для глибокої автоматизації бізнес-процесів, прогнозування ринку і прийняття рішень на основі аналізу даних. Мобільні додатки, хмарні платформи та відкриті інтерфейси API дозволяють інтегрувати різні бізнеси в єдину цифрову екосистему.

Цифрова економіка є новою формою економічної взаємодії, яка вже пронизала всі сектори світового ринку, що переживають активне просування. Це можливість впливає з явних переваг притаманних цифровій економіці на відміну від матеріальних товарно-грошових операцій [8, с. 2091].

Цифровізація радикально змінює бізнес-моделі підприємств. Вона створює нові можливості для взаємодії з клієнтами та партнерами, спрощує внутрішні процеси, а також дозволяє розробляти нові продукти та послуги, орієнтуючись на цифрові технології.

Незважаючи на численні переваги цифровізації, процес супроводжується певними викликами та ризиками, які можуть уповільнити або навіть ускладнити її впровадження. До основних проблем належать: високі витрати на впровадження новітніх

технологій; технічні та інтелектуальні бар'єри; нестабільність в економіці, а також відсутність чіткої стратегії цифровізації у багатьох підприємств.

Виклики цифровізації часто супроводжують основну діяльність підприємства та полягають у наступному:

1) стійкість до змін – перехід до цифровізації вимагає змінити корпоративну культуру, що може супроводжуватись опором та незадоволеністю працівників;

2) цифровий розрив – невідповідність у доступі до технологій та Інтернету може призвести до нерівності, впливаючи на освіту та економічні можливості [9];

3) недостатність кваліфікації персоналу – для впровадження новітніх технологій потрібні кваліфіковані кадри. У багатьох випадках компанії стикаються з дефіцитом необхідних спеціалістів, таких як аналітики даних, розробники програмного забезпечення або експерти з кібербезпеки.

4) безпека даних та кібербезпека – із впровадженням нових цифрових технологій зростають ризики кіберзагроз та порушення безпеки даних. Для забезпечення конфіденційності та цілісності інформації підприємствам необхідно інвестувати в системи кібербезпеки та навчання персоналу;

5) значні фінансові витрати – цифровізація потребує значних фінансових вкладень у нові технології, інфраструктуру, навчання персоналу та зміни у процесах. Для малих і середніх підприємств це може бути суттєвим викликом;

6) управління змінами – цифрова трансформація однозначно тягне за собою зміни в організаційних процесах та структурі управління. Ефективне управління цими змінами є важливим аспектом для того, щоб уникнути збоїв у роботі підприємства;

7) збереження конкурентоспроможності – в умовах швидко змінюваного цифрового середовища підприємства повинні постійно оновлювати свої стратегії й адаптуватися до нових умов, щоб не відстати від конкурентів.

Ці виклики потребують стратегічного підходу, інвестицій у розвиток технологій та персоналу, а також здатності до гнучкого реагування на зміни в цифровому середовищі.

На нашу думку, для проведення максимально ефективною цифровою трансформації, підприємству варто зосередитись на наступних аспектах:

- інвестування в цифрову інфраструктуру та технології, що відповідають стратегічним цілям організації;

- залучення всіх рівнів персоналу до процесу цифровізації шляхом проведення навчальних програм та підвищення цифрової грамотності;

- розробка чіткої стратегії, яка включає планування і прогнозування в умовах цифрової економіки;

- тісна співпраця з технологічними партнерами та інтеграція інноваційних рішень для оптимізації бізнес-процесів.

Цифровізація є важливим аспектом розвитку бізнесу, що вимагає не лише технологічної адаптації, а й глибоких організаційних змін. Різні трактування цифрової трансформації вітчизняними та зарубіжними вченими вказують на її багатоаспектність і складність. Важливим є також розуміння того, що успіх цифрової трансформації залежить від ефективного поєднання технологічних рішень та організаційних змін, що дозволяє підприємствам адаптуватися до нових умов економіки та досягати конкурентних переваг.

Цифрова трансформація економіки є глибоким і всебічним процесом, що охоплює зміни в технологічних, організаційних, соціальних та економічних аспектах діяльності підприємств. Вона не тільки стосується переходу від традиційних моделей ведення бізнесу до нових цифрових практик, але й передбачає зміну парадигм у способах взаємодії з клієнтами, партнерами та внутрішньою організацією. Трансформація економіки в цифрову площину має кілька особливостей, які необхідно враховувати для забезпечення її ефективного впровадження на підприємствах.

Варто відмітити, що сучасні умови розвитку вітчизняної економіки передбачають обов'язкову цифровізацію усіх її секторів. Наприклад, в умовах знищеної інфраструктури на сході та частково півдні України постає проблема транспортування, постачання, складування тощо.

Ефективність функціонування підприємств логістичної сфери пов'язана із використанням технологій. Сучасні технології дозволяють приймати та реалізовувати нові логістичні рішення, а використання нової техніки та технології – оптимізувати виробничі, транспортні, складські та інші процеси, виконувати ті логістичні функції та операції, які раніше були недоступні для виконання [10, с. 749].

Технології, що лежать в основі цифрової трансформації, мають значний вплив на формування нових економічних структур.

В умовах цифрової трансформації підприємствам варто перейти від застарілих технологій, які не дають змоги ефективно використовувати час і ресурси, і поступово переходити на нові методики, проаналізувати досвід провідних компаній, які досягли значних результатів у цифровій трансформації [11].

Цифрова трансформація також вимагає врахування соціальних аспектів, таких як вплив на зайнятість та зміну структури ринку праці.

Наприклад, на базі реєстру застрахованих осіб буде створено єдиний соціальний реєстр. Ця підсистема міститиме дані про всіх одержувачів будь-яких видів соціальної підтримки, а також у ньому відображатимуть усю інформацію про їх надання. До

реєстру перенесуть дані з усіх реєстрів, пов'язаних із соціальною сферою [12, с. 30]. Технології, що дозволяють автоматизувати процеси, здатні зменшити потребу в певних категоріях робочих місць, що призводить до структурних змін у працевлаштуванні.

Мінімізація витрат та оптимізація ресурсів за рахунок технологій цифрової трансформації підприємства здатні мінімізувати витрати ??? на виробництво, логістику та управлінські процеси. Завдяки автоматизації та інтеграції інформаційних систем зменшуються накладні витрати, що дозволяє підвищити ефективність підприємства.

Цифрові технології відкривають нові можливості для підвищення якості послуг і продукції та персоналізації послуг та продукції. Завдяки використанню даних, аналізу тенденцій та інтерактивному взаємодії з кінцевим споживачем підприємства можуть створювати більш індивідуальні пропозиції, що задовольняють вимоги різних сегментів ринку.

Цифровізація також є важливим інструментом для підвищення конкурентоспроможності підприємств. У глобалізованій економіці, де конкуренція на ринках посилюється, використання сучасних цифрових технологій є необхідним для виживання та розвитку підприємств. Цифрові технології дозволяють підприємствам швидко реагувати на зміни в попиті, адаптуючи свою продукцію чи послуги. Це дає можливість швидше виходити на ринки, запроваджувати нові ідеї та стратегії, а також ефективно використовувати ресурси.

Цифровізація дозволяє підприємствам створювати платформи для прямої взаємодії з клієнтами, що значно покращує сервіс, прискорює процес продажу та підвищує рівень довіри до бренду.

Особливості цифрової трансформації економіки включають в себе технологічні інновації, організаційні зміни, соціальні виклики та економічні переваги. Для успішної реалізації цифрової трансформації підприємствам необхідно мати чітке стратегічне бачення, готовність до змін та правильний підхід до технологічних інвестицій. Проте цифровізація має також певні ризики, такі як втрати робочих місць, технічні проблеми чи недосконала інтеграція інновацій. Тому важливо, щоб процес цифрової трансформації здійснювався поступово та з урахуванням усіх можливих наслідків для підприємства й економіки загалом.

Варто відмітити, що цифровізація, як і будь-який процес має свої наслідки, оскільки вона не лише змінює бізнес-процеси, але й має значний вплив на економіку загалом. Цифровізація передбачає автоматизацію бізнес-процесів, використання аналітики даних і нових технологій, дозволяє підприємствам досягти значного скорочення витрат і підвищення продуктивності. Наприклад, компанії у сфері виробництва та логістики, використовуючи IoT,

зможуть значно оптимізувати використання ресурсів і зменшити витрати.

Завдяки використанню цифрових технологій підприємства можуть створювати нові продукти та послуги, адаптовані до потреб клієнтів, знижувати час від виробництва до продажу, а також досягати більш високого рівня персоналізації своїх пропозицій.

Цифрові технології призводять до виникнення нових бізнес-моделей, які раніше були неможливими. Наприклад, моделі на основі підписки (як у компаній Netflix, Spotify) або платформи для спільної економіки (як у Uber, Airbnb) стали результатом цифрової трансформації і змінили цілу низку індустрій.

Цифрова трансформація має значний вплив на зайнятість: деякі професії зникають, інші змінюються. Одночасно зростає потреба у кваліфікованих кадрах для розробки та підтримки нових цифрових інструментів.

Цифрова трансформація створює і нові соціальні виклики, пов'язані з питаннями кібербезпеки, приватності даних, а також із доступом до нових технологій для всіх верств населення. Важливою є також проблема нерівномірного розподілу вигод від цифровізації серед різних регіонів та країн.

Успішний приклад цифрової трансформації – це зростання компаній, таких як Amazon і Alibaba. Вони не лише змінили концепцію традиційного роздрібного бізнесу, а й створили нову екосистему для покупців і продавців завдяки використанню хмарних технологій, штучного інтелекту для персоналізації досвіду користувачів і автоматизації складських процесів.

Цифрові трансформації в банківській сфері, зокрема впровадження мобільного банкінгу, блокчейну та фінансових технологій (FinTech), значно спростили процеси фінансових операцій і зробили їх більш доступними для широких верств населення. Прикладом є компанія Revolut, яка використовує цифрові інструменти для надання банківських послуг без фізичних відділень.

Використання технологій IoT у таких галузях, як логістика і транспорт, дозволяє знижувати витрати і підвищувати ефективність. Автономні транспортні засоби компанії Tesla активно змінюють автомобільну індустрію, а в сільському господарстві технології IoT використовуються для моніторингу стану ґрунту, поливу і врожайності.

Висновки. Цифрова трансформація економіки – це багатогранний процес, що охоплює всі сфери підприємницької діяльності. Успішне її впровадження може суттєво підвищити ефективність бізнес-процесів, сприяти створенню нових бізнес-моделей і забезпечити конкурентоспроможність підприємств на глобальному ринку. Однак цей процес має й соціальні, економічні та технологічні наслідки, що вимагають ретельного управління і підготовки на різних рівнях. Вона охоплює всі аспекти господарської діяльності, змінюючи не тільки бізнес-процеси, але й організаційні структури підприємств, моделі взаємодії з клієнтами та партнерами. Сьогодні цифрові технології є основним драйвером економічного зростання та конкурентоспроможності на глобальних ринках.

Цифрові технології, зокрема Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI), великі дані (Big Data), блокчейн та хмарні обчислення, дозволяють підприємствам значно підвищити ефективність своїх бізнес-процесів. Вони надають можливість автоматизації, покращення управління ресурсами та прогнозування майбутніх трендів, що безпосередньо впливає на економічну ефективність.

Цифрові технології стимулюють інтеграцію різних економічних секторів та країн на глобальному рівні. Це сприяє розвитку міжнародної торгівлі, створенню нових глобальних бізнес-моделей, платформ та інфраструктури для обміну даними і послугами, що прискорює глобалізаційні процеси. Оскільки цифровізація продовжує проникати в усі сфери економіки, з'являються нові можливості для створення інноваційних продуктів та послуг. Перспективи цифрової трансформації включають розвиток нових форм бізнесу, зокрема через платформи для спільної економіки, автоматизовані виробництва та «розумні» міста.

В умовах глобальної цифрової економіки країни повинні розробляти власні стратегії цифровізації, адаптуючи міжнародні технологічні рішення до локальних умов. Це особливо важливо для країн, що стикаються з економічними та політичними викликами, зокрема для України, де процеси цифровізації повинні враховувати особливості місцевого ринку, соціально-економічну ситуацію та міжнародний контекст.

Література:

1. Верба В. Передумови, драйвери та наслідки цифрової трансформації бізнесу. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., 2018. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/24256/491-496.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. David M. Incentives to share in the digital economy. Society and the Internet: How networks of information and communication are changing our lives. 2019. Vol. 7. P. 323
3. Нікітін Ю. Цифрова парадигма як основа визначень: цифровий бізнес, цифрове підприємство, цифрова трансформація. *Маркетинг і цифрові технології*. 2019. URL: <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/86/83>.

4. Як цифрова трансформація допомагає зростати бізнесу. URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/cifrovayatransformaciya-pomogaet-rasti-biznesu>.
5. Томах В.В., Сігаєва Т.Є., Мартиненко М.В. Цифрова трансформація управління підприємствами України у контексті сталого розвитку: інноваційні рішення, креативні технології. *Академічні візії*. 2023. № 18. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29339>.
6. Герасименко О. Цифрова трансформація та нові бізнес-моделі як детермінанти формування економіки нестандартної зайнятості. *Соціально-трудові відносини: теорія і практика*. 2020. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/34139/SLRTP_2020_01_Kolot.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
7. Mašić B., Vladušić L., Nešić S. Challenges in creating transformative growth for companies in digital economy. *Economics*. 2018. Vol. 6. No. 2. P. 39.
8. Shostak L., Goi V., Timchenko O., Yastrubetska L. and Derhaliuk M. (2023). The Impact of Digital Transformation on the Economy: Technological Innovation and Efficiency. *Econ. Aff., Economic Affairs*, Vol. 68, No. 04, pp. 2081-2093. DOI: 10.46852/0424-2513.4.2023.19
9. Реслер М., Лінтур І., Цигак О. Цифрова економіка: виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>
10. Шостак Л. Перспективи цифровізації в логістиці. Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства. 2020. С. 748-749.
11. Черняєва А. (2024). Використання новітніх цифрових інструментів та технологій ведення бізнесу. *Економіка та суспільство*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-89>.
12. Shostak Liudmyla, Lipych Liubov, Fedoniuk Anatolii, Iryna Volynets, Ulyanytsky Andrew, Morokhova Valentyna. Usiness models of enterprises in the conditions of digital transformation: global and domestic experience. *Economics - Innovative and Economics Research Journal*, doi: 10.2478/eoik-2024-0027. Page 243 – 261. URL : <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0027>

References:

1. Verba, V. (2018). Peredumovy, draivery ta naslidyky tsyfrovoy transformatsii biznesu [Prerequisites, drivers and consequences of digital business transformation]. *Stratehichni imperatyvy suchasnoho menedzhmentu: zb. materialiv IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/24256/49_1-496.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. David, M. (2019). Incentives to share in the digital economy. *Society and the Internet: How networks of information and communication are changing our lives*, 7, 323.
3. Nikitin, Yu. (2019). Tsyfrova paradyhma yak osnova vyznachen: tsyfrovyy biznes, tsyfrove pidpriemstvo, tsyfrova transformatsiia [Digital paradigm as a basis for definitions: digital business, digital enterprise, digital transformation]. *Marketynh i tsyfrovi tekhnolohii*. <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/86/83>.
4. WEZOM (2024). Iak tsyfrova transformatsiia dopomahaie zrostaty biznesu. <https://wezom.com.ua/ua/blog/cifrovayatransformaciya-pomogaet-rasti-biznesu>.
5. Tomakh, V.V. Sihaieva, T.Ie., Martynenko, M.V. (2023). Tsyfrova transformatsiia upravlinnia pidpriemstvamy Ukrainy u konteksti staloho rozvytku: innovatsiini rishennia, kreatyvni tekhnolohii [Digital transformation of enterprise management in Ukraine in the context of sustainable development: innovative solutions, creative technologies]. *Akademichni vizii*, 18. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29339>
6. Herasymenko, O. (2020). Tsyfrova transformatsiia ta novi biznes-modeli yak determinanty formuvannia ekonomiky nestandardnoi zainiatosti [Digital transformation and new business models as determinants of the formation of the informal economy]. *Sotsialnotrudovi vidnosyny: teoriia i praktyka*. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/34139/SLRTP_2020_01_Kolot.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
7. Mašić, B., Vladušić, L., Nešić, S. (2018). Challenges in creating transformative growth for companies in digital economy. *Economics*, 6, 2, 39.
8. Shostak, L., Goi, V., Timchenko, O., Yastrubetska, L. and Derhaliuk, M. (2023). The Impact of Digital Transformation on the Economy: Technological Innovation and Efficiency. *Econ. Aff., Economic Affairs*, 68, 04, 2081-2093. DOI: 10.46852/0424-2513.4.2023.19.
9. Resler, M., Lintur, I., Tsyhak, O. (2024). Tsyfrova ekonomika: vyklyky ta mozhlyvosti [Digital economy: challenges and opportunities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (64). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>.
10. Shostak, L. (2020). Perspektyvy tsyfrovizatsii v lohistytsi [Prospects for digitalization in logistics]. *Innovatsiinyi rozvytok ta bezpeka pidpriemstva v umovakh neoindustrialnogo suspilstva*, 748-749.
11. Cherniaieva, A. (2024). Vykorystannia novitnikh tsyfrovokh instrumentiv ta tekhnolohii vedennia biznesu [Using the latest digital tools and business technologies]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-89>.
12. Shostak, L., Lipych, L., Fedoniuk, A., Volynets, I., Ulyanytsky, A., Morokhova, V. Usiness Models of Enterprises in the Conditions of Digital Transformation: Global and Domestic Experience. *Economics - Innovative and Economics Research Journal*, doi: 10.2478/eoik-2024-0027, 243 – 261. <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0027>.

